

וأنחנו ביניים מתקדמים עם שירת העזובים.
עד היום אני כואב את העזיבה החפויה הזאת, שהתחילה עם הקRIAה "אין
מה לעשות פה", בהמשך ארגן העגלוות לעזיבה של אנשי חמאра, הטרפות
השכנים שטעו לחשוב שפניהם את המושבה.
זאת הייתה האבן הראשונה שיצאה מן הקיר. אחריה החלו התמוטטות
הכללית, עד לעזיבה הסופית אחרי חדשאים.⁵

המשך שלנו נמשך ימים מיספר. לינה בנבטיה, למחורט, המשך הדרך לכיוון
צדון. כאשר הגיעו לראש הנקרה - נקודת גבול בין לבנון לארץ ישראל, אז צו
עתה - עצר אותנו משמר של שוטרים ערבים ואחר דין ודברים נתנו להמשיך
בדרכו לחיפה רק לאלה שנראו להם ותיקים בארץ. תעודות הרוי לא היו אتناו,
וההיתר ניתן לפי ההתרשםות.
אליה שהותר להם להמשיך בדרך הבטיחו לדאג לנו בהגיעם לחיפה. אני
נשארתי לעזר לנשאים.
כך היינו לפחות שלושה ימים על העגלוות בלי אוכל ובלי כל סיורים.
היהתי מתיר סוס מן העגלת, רוכב לאחד הכפרים וקונה פיתות וחלבה עבור
האנשים.

אחרי שלושה ימים אי-אפשר היה לחכות יותר. יצאתי ברכיבה לחיפה להסדר
את עניין המעבר.

זכור לי גשר סירות על הקישון שם עצר אותו משמר הודי: "הולט!".
הסוס עבר יפה את גשר השירות. נכנסתי לחיפה, העיר התפתחה בזמן הקצר
של השלטון הבריטי, וגדלה מאוד מאז עברנו שם בדרכנו להתיישב במטולה.
מצאתי את האנשים במילון "גורדון", הסדרנו את רשיונות המעבר בעוזת
המוסדות הרשמיים שלנו, וחזרתי כדי להעביר את כל הנשאים לחיפה.

זה סיפור העזיבה הראשונה של מטולה. חלנית, לא מתוכנת, ו מבחינתי גם
קצתה מאד. אך מיום זה ואילך החיים כבר לא היו כוקודם.
המושבה הטרוקנה בהדרגה ממשפחות, מילדים וחלק מבני החיים.

בת-שבע, עמנואל ואני הגיעו לדגניה והבאו איתנו את שתי הפרדות שלנו. (בת-
שבע הייתה חברה בדגניה). אותה שנה הקים אחיה שמואל דין את דגניה ב').
הגשם הראשון כבר ירד וצריך לזרוע את השdots. אין בקבוצה מי שידוע
לזרוע? עמנואל הנער זרע אותו סתו את שdots דגניה כאשר הוא מפוזר את